

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet betreffende de vervoersautoriteit
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid voor het departement Mobiliteit en Openbare Werken om personeelsleden van De Lijn over te nemen in het kader van de werking van de nog door de Vlaamse Regering op te richten vervoersautoriteit.

Daarnaast wordt een DAB Vervoersautoriteit opgericht zodat de budget- en contractopvolging door de vervoersautoriteit op de meest efficiënte manier kan verlopen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van decreet heeft binnen het Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het lijngebonden openbaar vervoer en het vervoer op maat.

De oprichting van een vervoersautoriteit is nodig voor een effectieve en efficiënte implementatie van basisbereikbaarheid.

De vervoersautoriteit is ook te zien als praktische uitwerking van de zgn. 'bevoegde instantie' zoals voorzien in de Europese verordening 1370/2007.

Initieel zouden de ontwerpbepalingen inzake de oprichting van een vervoersautoriteit als administratieve entiteit, worden opgenomen als wijzigingsbepalingen in het decreet Basisbereikbaarheid.

Uit het advies van de Inspectie Financiën van 11 april 2021 bleek de voorkeur uit te gaan naar een apart decreet waarbinnen tevens de DAB Vervoersautoriteit wordt opgericht.

Als gevolg van het advies van de Raad van State van 28 oktober 2021 wordt de opzet van het decreet verengd tot de oprichting van de DAB Vervoersautoriteit en de wettelijke basis voor de mogelijke overdracht van personeel van de EVA Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn naar het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2021/242 van 14 juni 2021.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 14 juni 2021.

Aan de opmerkingen van de Inspectie van Financiën in haar advies van 14 juni 2021 wordt als volgt tegemoet gekomen:

- de oorspronkelijke tekst van het toenmalige artikel 8 werd geschrapt aangezien de bepalingen reeds voorkomen in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019;
- in artikel 5 wordt een bepaling opgenomen m.b.t. de wijze waarop de begroting van de DAB Vervoersautoriteit wordt gestijfd, i.e. via een betoelaging ten laste van de uitgavenbegroting van de Vlaamse gemeenschap enerzijds en via de eigen ontvangsten van de DAB anderzijds.

Het voorontwerp van decreet werd principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 juli 2021 (VR 2021 0907 DOC.0874/1BIS, VR 2021 0907 DOC.0874/2BIS en VR 2021 0907 DOC.0874/3BIS).

De Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) verleende haar advies op 17 september 2021.

De MORA formuleert in dit advies geen opmerkingen op het ontwerp van decreet, maar doet wel een aantal suggesties voor een Besluit van de Vlaamse Regering, aangezien een groot aantal strategische beleidskeuzes zullen uitgewerkt worden in dergelijk uitvoeringsbesluit.

Het uitvoeringsbesluit moet voor de MORA aangeven hoe de tactische rol van de vervoersautoriteit zal worden ingevuld en welke verantwoordelijkheden en taken toebehoren aan de Vlaamse Regering, het strategische en het operationele regieniveau.

De MORA doet een aantal suggesties m.b.t. de taken die moeten worden meegenomen in het uitvoeringsbesluit.

- De vervoersautoriteit moet zorgen voor afstemming tussen vervoerlagen, integratie van tarieven en tickets en toegang tot reisinformatie; dit vergt samenwerking met en afstemming tussen verschillende beleidsdomeinen.
- De vervoersautoriteit zal als beheerinstantie fungeren van het openbaar vervoer in Vlaanderen en heeft voor de MORA een belangrijke monitoring- en rapporteringstaak over de organisatie en prestaties van het openbaar vervoer.
- Jaarlijks de dienstverlening van het openbaar vervoer monitoren.
- Jaarlijks een tevredenheidsenquête opstellen van gebruikers van het openbaar vervoer
- Er mee op toezien dat de benchmark van de interne exploitant kwalitatief wordt uitgevoerd en ondersteunen waar nodig.

Hierop kan geantwoord worden dat de vervoersautoriteit specifieke regietaken zal opnemen die verband houden met het lijngebonden openbaar vervoer en het vervoer op maat en dat de door de MORA geformuleerde suggesties worden geëvalueerd naar aanleiding van het uitvoeringsbesluit dat

de oprichting van de administratieve entiteit vervoersautoriteit, en haar taken en werking zal regelen.

Over het eventueel overhevelen van de tweedelijns klachtenafhandeling van de Vlaamse Ombudsdienst naar de vervoersautoriteit is nog geen beslissing genomen.

Een mobiliteitsindiceringstoepassing voor doelgroepreizigers zal zo veel als mogelijk gebruik maken van bestaande informatie, wat impliceert dat er hierover met verschillende instanties moet worden overlegd (zoals door de MORA gevraagd).

De Raad van State verleende haar advies 70.226/3 op 28 oktober 2021.

Conform de opmerkingen onder punt 3.1 tot en met 3.4 werden artikel 3, het tweede en derde lid van artikel 5, artikel 6 en 7 weggelaten uit het decreet nu de Raad van State van oordeel is dat de decreetgever enkel bevoegd is voor de oprichting van de DAB Vervoersautoriteit. Het komt aan de Vlaamse Regering toe om enerzijds de bevoegdheden, organisatie en werking van de DAB Vervoersautoriteit te regelen, en anderzijds de administratieve entiteit vervoersautoriteit bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken op te richten en haar taken en werking vast te stellen conform de bevoegdheden die voortvloeien uit artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI).

Artikel 9 (wordt in het voorliggend ontwerp artikel 6) werd aangevuld met een uiterste datum van inwerkingtreding in overeenstemming met de opmerking van de Raad van State onder punt 5.

2. INHOUD

Op 3 april 2019 keurde het Vlaams Parlement het decreet betreffende de basisbereikbaarheid (verder decreet Basisbereikbaarheid) goed, dat op 26 april 2019 werd bekrachtigd en afgekondigd. Het decreet Basisbereikbaarheid introduceert een vraaggericht openbaar vervoer: het aanbod wordt daarmee beter afgestemd op de vervoersvraag van de reiziger en op de reële vervoerstromen.

Het openbaar vervoer bestaat uit een gelaagd model van netwerken die elkaar aanvullen: het treinnet, het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat. Artikel 35 van het decreet Basisbereikbaarheid bepaalt dat het vervoer op maat wordt geoperationaliseerd en gecoördineerd door een Mobiliteitscentrale.

Eén van de uitgangspunten van het decreet Basisbereikbaarheid is dat het aanbod van openbaar vervoer niet op zichzelf staat maar deel uitmaakt van het totale mobiliteitsnetwerk. Om dit goed en kostenefficiënt te organiseren, is er nood aan een overkoepelende mobiliteitsregie – onafhankelijk van de modus – die in handen is van de Vlaamse overheid.

Er wordt een overkoepelende mobiliteitsregie uitgebouwd om onder meer de volgende doelstellingen overeenkomstig artikel 5, §1 van het decreet Basisbereikbaarheid te realiseren:

- het bereikbaar maken van belangrijke maatschappelijke functies op basis van een vraaggericht systeem en met een optimale inzet van vervoers- en financiële middelen;
- combimobiliteit en synchromodaliteit te faciliteren en een geïntegreerd mobiliteitsnetwerk uit te werken.
- een gedeelde verantwoordelijkheid te creëren van de verschillende actoren.

Deze regie komt in de eerste plaats toe aan het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

De opname van een regierol door het departement Mobiliteit en Openbare Werken is zeer belangrijk. Er is een sterke verwevenheid tussen de uitbouw van de mobiliteitscentrale en de uitbouw van het mobiliteitsnetwerk. Er zal immers een nauwe verbondenheid tussen beleidsvorming en -uitvoering aanwezig blijven, in samenwerking met de verschillende belanghebbenden. Gelet op de sterke verwevenheid tussen uitvoering en regie is het van belang dat het departement Mobiliteit en Openbare Werken de aansturing voor zijn rekening neemt.

De ter zake uitgewerkte Europese regelgeving – en in het bijzonder Europese verordening 1370/2007 – ondersteunt deze visie door een duidelijk onderscheid te maken tussen de bevoegde instantie en de exploitant van openbare diensten. Ook in het Waalse Gewest bijvoorbeeld is dergelijke opsplitsing voorzien in het decreet van 21 december 1989 betreffende de diensten voor het openbaar vervoer in het Waalse Gewest, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de “autorité organisatrice de transport” (AOT) en de “Opérateur de Transport de Wallonie” (OTW).

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 streeft naar een verdere operationalisering van het decreet Basisbereikbaarheid en benadrukt de regierol van het departement Mobiliteit en Openbare Werken als volgt: “De fundamentele van basisbereikbaarheid, is een sterk, vraaggericht openbaar en collectief vervoer, netwerken van veilige fietspaden en -snelwegen en mobipunten waar de overstap tussen verschillende vervoersmodi gefaciliteerd wordt, worden in heel Vlaanderen samen met de vervoerregio's gelegd, onder regie van het departement MOW. [...] In de vervoerregio's overleggen de diverse mobiliteitsspelers (De Lijn, departement MOW, AWV, De Vlaamse Waterweg, NMBS, Infrabel...) op structurele basis met de lokale besturen, onder regie van het departement MOW.”

Dit ontwerp van decreet beoogt enerzijds het creëren van de mogelijkheid tot overdracht van personeel van de VVM De Lijn naar de door de Vlaamse Regering bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken op te richten administratieve eenheid vervoersautoriteit en anderzijds de oprichting van een DAB Vervoersautoriteit.

- Er zal door de Vlaamse regering een vervoersautoriteit worden opgericht als administratieve entiteit bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken. De vervoersautoriteit zal specifieke regietaken opnemen die verband houden met het lijngebonden openbaar vervoer en het vervoer op maat. Het decreet strekt ertoe om de mogelijkheid te bieden aan het departement om hiertoe personeelsleden van de VVM De Lijn over te nemen;
- Daarnaast wordt door het decreet bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken de DAB Vervoersautoriteit opgericht als dienst met afzonderlijk beheer, overeenkomstig artikel 109 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën en dit ten behoeve van het financieel en boekhoudkundig beheer in het kader van de bovenvermelde regietaken.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De oprichting van de DAB Vervoersautoriteit, maakt dat deze kan beschikken over een afgescheiden boekhouding en begroting. Dit betekent dat de budget- en contractopvolging door de vervoersautoriteit op de meest efficiënte manier kan verlopen.

De concrete impact op vlak van budget, kan pas volledig worden ingeschat van zodra het uitvoeringsbesluit – waarin de taken en werking nader worden bepaald – werd vorm gegeven.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Wat betreft het personeel, voorziet het ontwerp van decreet dat het departement Mobiliteit en Openbare Werken personeelsleden van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn kan overnemen om in te zetten voor specifieke taken die worden ingevuld door de vervoersautoriteit.

Deze overname gebeurt op vrijwillige basis waarbij de medewerkers van De Lijn die in aanmerking komen kunnen solliciteren op vacatures die worden open gezet door het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Binnen De Lijn zijn zowel de vakorganisaties en de medewerkers die hiervoor in aanmerking komen op de hoogte. Op het vlak van loon-en arbeidsvoorwaarden worden de laatste zaken uitgeklaard; vervolgens wordt een infosessie georganiseerd voor de betrokken werknemers.

Daarnaast zal het departement Mobiliteit en Openbare Werken ook eigen personeelsleden toewijzen aan de vervoersautoriteit of specifiek daarvoor aanwerven.

De DAB Vervoersautoriteit daarentegen beschikt niet over eigen personeelsleden; bijgevolg worden deze voorzien door het departement Mobiliteit en Openbare Werken, samen met de nodige logistieke ondersteuning.

De concrete impact inzake personeel, kan pas volledig worden ingeschat van zodra het uitvoeringsbesluit – waarin de taken en werking nader worden bepaald – werd vorm gegeven.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het ontwerp van decreet heeft geen invloed op het personeel van de lokale besturen;
- 2 werkingsuitgaven: het ontwerp van decreet heeft geen weerslag op de uitgaven van de lokale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het ontwerp van decreet veroorzaakt geen bijkomende investeringen;
- 4 ontvangsten: het ontwerp van decreet brengt geen wijziging met zich mee in de ontvangsten van de lokale besturen;
- 5 conclusie: het ontwerp van decreet heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van decreet zal worden ingediend in het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet betreffende de vervoersautoriteit en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het ontwerp van decreet betreffende de vervoersautoriteit;
- memorie van toelichting;
- advies van de Raad van State.